

Sygn. akt III AUa 1174/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Dorota Rzeźniowiecka

SSA Beata Michalska

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 października 2019 r. w Ł.

sprawy G. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji G. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 24 sierpnia 2018 r. sygn. akt V U 415/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 1174/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 kwietnia 2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił G. S. przyznania prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nieudowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat oraz niewykonywanie po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Organ rentowy uznał, że do dnia 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca udowodnił okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 2 lat, 7 miesięcy i 16 dni, odmawiając uwzględnienia następujących okresów:

- od dnia 3 sierpnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. – z uwagi na nieokreślenie przez pracodawcę w świadectwie pracy charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy oraz wskazanie stanowiska pracy niezgodnego z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego;
- od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r. – z uwagi na niewystarczające udokumentowanie.

W odwołaniu od tej decyzji, G. S. domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury pomostowej, argumentując, że w okresie od dnia 3 sierpnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. był zatrudniony w (...) – Odlewnia Spółce z o.o. w P. na stanowisku rdzeniarza ręcznego i maszynowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co odpowiada zatrudnieniu

na stanowisku wymienionym w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Wykazie A – wykonywanie prac przy przygotowaniu mas formierskich, pracy formierzy oraz rdzeniarzy (Dział III, poz. 21). Do odwołania wnioskodawca dołączył świadectwo pracy, wystawione przez pracodawcę (...) – Odlewnia Spółkę z o.o. w P. w dniu 24 kwietnia 2018 r.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V U 415/18.

Decyzją z dnia 18 maja 2018 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy częściowo uwzględnił odwołanie i w konsekwencji zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od dnia 3 sierpnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 2008 r., ustalając w ten sposób szczególny staż pracy w łącznym wymiarze 16 lat, 10 miesięcy i 20 dni, lecz uznał, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. ZUS nie zaliczył bowiem do pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r., stwierdzając, że pracodawca wnioskodawcy w dalszym ciągu nie przedstawił zakresu czynności i obowiązków oraz uprawnień potwierdzających kwalifikacje wnioskodawcy do wykonywania pracy na wskazanym w świadectwie pracy stanowisku.

W odwołaniu od tej decyzji, G. S. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Celem potwierdzenia realizowania prac w warunkach szczególnych, przedłożył dokumentację w postaci zakresu czynności i obowiązków oraz uprawnień potwierdzających kwalifikacje do wykonywania pracy na stanowisku kierowcy autobusu w Firmie (...) A. Z..

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V U 465/18.

W odpowiedzi na oba wywiedzione przez wnioskodawcę odwołania, organ rentowy wniósł o ich oddalenie, wskazując, że nie zaliczył do szczególnego stażu pracy wnioskodawcy okresu od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r. z uwagi na sporadyczne i krótkotrwałe wykonywanie czynności w narażeniu na czynniki ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, co nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ponadto, organ rentowy wskazał, że świadectwo pracy ubezpieczonego nie zawiera informacji, aby wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowiskach wymienionych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a dodatkowo okres zatrudnienia w (...) – ODLEWNIA Spółce z o.o. od dnia 3 sierpnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. jest krótszy, niż 15 lat.

Postanowieniem z dnia 19 lipca 2018 r., Sąd Okręgowy połączył sprawy z w/w odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt V U 415/18.

Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2018 r., Sąd Okręgowy oddalił oba odwołania.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

G. S., ur. (...), w dniu 8 lutego 2018 r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Ubezpieczony udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 43 lata, 7 miesięcy i 7 dni, w tym 41 lat, 2 miesiące i 29 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 4 miesiące i 8 dni okresów nieskładkowych. Do szczególnego stażu pracy wnioskodawcy ZUS zaliczył ostatecznie 16 lat, 10 miesięcy i 20 dni, w tym okresy zatrudnienia ubezpieczonego:

- od dnia 11 stycznia 1990 r. do dnia 28 lutego 1991 r., od dnia 1 kwietnia 1991 r. do dnia 30 września 1991 r. oraz od dnia 1 listopada 1991 r. do dnia 31 października 1992 r. na stanowisku maszynisty maszyn do formowania szkła płaskiego w Hucie (...) w P.;

- od dnia 3 sierpnia 1994 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. na stanowisku rdzeniarza – przerabiacza mas w (...) – Odlewnia Spółce z o.o. w P..

Powyższe okresy zostały zaliczone do stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym przez pracodawcę (...) – Odlewnia Spółkę z o.o. w P., stwierdzono, że w okresie od dnia 3 sierpnia 1994 r. do dnia 30 czerwca 2015 r. G. S. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w hutnictwie i przemyśle metalowym, realizując obowiązki przy przygotowaniu mas formierskich i pracach formierzy oraz rdzeniarzy, a także jako rdzeniarz ręczny i maszynowy (Dział III, Wykaz A, poz. 21 i 22 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.).

Od dnia 2 lipca 2016 r. wnioskodawcy przysługuje świadczenie przedemerytalne. W okresie pobierania tego świadczenia, wnioskodawca podjął zatrudnienie w Firmie (...) A. Z. w oparciu o umowę o pracę. A. Z. wykonuje przewozy regularne w krajowym transporcie drogowym, głównie przewozy pracownicze autobusami. Liczba zatrudnianych przez niego kierowców ma charakter zmienny, uzależniony od zamówień oraz zdobytych i utraconych przewozów.

W dniu 29 grudnia 2017 r. A. Z. zawarł z wnioskodawcą umowę o pracę na czas określony, w której wskazano, że wnioskodawca będzie wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 2.100 zł brutto miesięcznie. W umowie nie określono rodzaju pracy, która ma być wykonywana, ani stanowiska pracy. W dniach 2 – 3 stycznia 2018 r. ubezpieczony przeszedł instruktaż stanowiskowy na stanowisku pracy kierowca autobusu (kategoria (...)).

Do obowiązków wnioskodawcy – w okresie zatrudnienia od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r. – należało:

- przed jazdą: sprawdzanie stanu technicznego pojazdu: stanu paliwa i płynów eksploatacyjnych, sygnalizacji dźwiękowej, kierunkowskazów, oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego, hamulców, ogumienia, ogrzewania, wyposażenia w trójkąt ostrzegawczy, gaśnicę i apteczkę pierwszej pomocy, czystości zewnętrznej i wewnętrznej, prawidłowości ustawienia fotela kierowcy i pasażerów, lusterek;
- w trakcie jazdy: dbanie o bezpieczeństwo własne, pasażerów oraz innych użytkowników drogi, przestrzeganie odpowiednich przerw w czasie jazdy, udzielanie pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych, wykonywanie czynności zgodnych z instrukcją obsługi pojazdu;
- po zakończeniu jazdy: uzupełnienie paliwa, sprawdzenie i uzupełnienie oleju, płynów eksploatacyjnych, sprawdzenie ogumienia, czystości wewnętrznej i zewnętrznej, prowadzenie dokumentacji jazdy, zgłaszanie dyspozytorowi zauważonych usterek.

Wnioskodawca, jako kierowca, miał również za zadanie kontrolować oznakowanie pojazdu, prowadzić pojazd zgodnie z rozkładem jazdy i wyznaczoną trasą, zatrzymując się na wyznaczonych przystankach, wpuszczać i wypuszczać pasażerów oraz usuwać usterki autobusu powstałe podczas jazdy.

W okresie od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r. wnioskodawca wykonywał przewóz pracowników, przeważnie magazynierów, autobusami na trasach P. – B., P. – W.. Był również kierowcą wycieczek do K..

Ubezpieczony podjął zatrudnienie wyłącznie w celu uzyskania prawa do emerytury pomostowej. Miał świadomość, że nie jest w stanie pracować dłużej, niż do dnia 31 stycznia 2018 r., ze względu na występujące u niego dolegliwości w postaci schorzeń kręgosłupa. Przed podjęciem tego zatrudnienia, tj. w listopadzie 2017 r., wnioskodawca wykonywał przewozy w firmie (...) na podstawie umowy zlecenia. Także po ustaniu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, wnioskodawca podejmował pracę u A. Z. na podstawie umów cywilnoprawnych.

A. Z. wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym zaświadczył, że G. S., w okresie od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał

pracę na stanowiskach kierowcy autobusów o liczbie miejsc powyżej 15 i kierowcy autobusów na liniach regularnych specjalnych, wymienionych w Wykazie A, Dziale VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Opierając się na tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd I instancji wywiódł, że zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku (pkt 1), ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat (pkt 2), osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn (pkt 3), ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn (pkt 4), przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (pkt 5), po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (pkt 6), nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy (pkt 7). Z kolei w oparciu o art. 49 przywołanej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (pkt 1), spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 (pkt 2), w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (pkt 3).

Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 (L.), Sąd Okręgowy wywiódł dalej, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. Natomiast w przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

W pierwszej kolejności Sąd I instancji podzielił argumentację organu rentowego, zgodnie z którą wnioskodawca wykazał 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, ale jedynie w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie zaś w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a to z tego względu, że stanowisko rdzeniarza – przerabiacza mas, wskazane pod poz. 21 i 22 w Dziale III Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie znajduje swojego odpowiednika w załączniku nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W konsekwencji, wnioskodawca, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, nie wypełnił jednej z przesłanek, od których zależy przyznanie prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy podzielił również argumentację organu rentowego, z której wynika, że praca wykonywana przez 30 dni nie mieści się w definicji pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i nie sposób jej uznać za pracę wykonywaną stale. Sąd wskazał, że w wyroku z dnia 22 lipca 2013 roku, III UK 106/12, Sąd Najwyższy stwierdził, iż w art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (tutaj – odpowiednio – art. 3 ust. 5) chodzi o wymiar czasu pracy faktycznie wykonywanej w narażeniu na czynniki ryzyka określone w art. 3 ust. 1 tej ustawy, które powodują, że dane prace są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach. Dlatego dla uznania, że praca jest wykonywana w szczególnych warunkach, lub że jest to praca o szczególnym charakterze, niezbędne jest jej rzeczywiste wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla pracownika dniówkę roboczą. Za taką wykładnią użytego w art. 3 ust. 4 i 5 pojęcia „w pełnym wymiarze czasu pracy” przemawia w szczególności to, że ustawodawca związał go ze sformułowaniem „pracowników wykonujących”, co jednoznacznie wskazuje, że pełny wymiar czasu pracy związany jest z rzeczywistym wykonywaniem prac, o którym mowa w ust. 1 i ust. 3, w takim właśnie wymiarze czasu pracy. W konsekwencji, Sąd Najwyższy stwierdził, że w pełni uprawnione jest w tym zakresie odwołanie się do utrwalonej wykładni podobnych pojęć użytych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), w myśl którego praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Pogląd ten został uzupełniony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 stycznia 2016 r., sygn. akt I UK 269/15, w zakresie, w jakim stwierdzono, że skoro incydentalne (sporadyczne), uboczne i krótkotrwałe – w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca w szczególnych warunkach – wykonywanie czynności w warunkach nie narażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, nie stanowi podstawy do wyłączenia ich wykonywania z okresów szczególnego zatrudnienia dla celów emerytalnych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, oraz z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11), to – a contrario – sporadyczne i krótkotrwałe wykonywanie czynności w narażeniu na czynniki ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, nie stanowi wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu art. 3 ust. 4 i 5 tej ustawy.

Podsumowując rzeczony wywód, Sąd I instancji wyraził pogląd, iż zaledwie trzydziestodniowe realizowanie obowiązków przez wnioskodawcę na stanowisku kierowcy autobusu nie może być identyfikowane ze stałym wykonywaniem obowiązków o szczególnym charakterze. Przemawia za tym krótkotrwałość stosunku pracy i podjęcie zatrudnienia, czego sam ubezpieczony nie ukrywał, jedynie w celu uzyskania prawa do emerytury pomostowej. Okres zatrudnienia ubezpieczonego u A. Z. był na tyle krótki, że nie może być utożsamiany ze stałym wykonywaniem pracy, co w konsekwencji prowadziłoby do wygenerowania czynników ryzyka, wiążących się z dużym prawdopodobieństwem trwałego uszkodzenia zdrowia. W rezultacie, nie zostały spełnione przesłanki sprecyzowane przez ustawodawcę w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W argumentacji Sąd I instancji podniósł także, że wnioskodawca dysponował świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym stwierdzono, że w okresie od dnia 2 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę na stanowiskach kierowcy autobusów o liczbie miejsc powyżej 15 i kierowcy autobusów na liniach regularnych specjalnych, wymienionych w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Praca kierowcy autobusu wymieniona została także pod poz. 8 w załączniku nr 2 (wykaz prac o szczególnym charakterze) do ustawy o emeryturach pomostowych. Niemniej jednak, oświadczenie pracodawcy o wykonywaniu przez pracownika pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze nie ma charakteru wiążącego i podlega kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania takiej pracy. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w

nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Skoro więc wnioskodawca nie wykonywał prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 r., to prawo do emerytury pomostowej mógłby nabyć tylko wówczas, gdyby okres jego pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS był jednocześnie okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednakowoż, okres zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku rdzeniara – przerabiacza mas nie kwalifikuje się do zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy, uznając odwołania za nieuzasadnione, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelacje od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, zaskarżając go w całości i zarzucając obrazę prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664, ze zm.), polegającą na bezpodstawnym przyjęciu, że ze względu na krótkotrwałość zatrudnienia nie spełnia on warunku przewidzianego w pkt 6 w/w artykułu (po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy).

W oparciu o tak sformułowany zarzut, apelujący domagał się uchylecia w/w wyroku w całości, ewentualnie jego zmiany poprzez uwzględnienie odwołania.

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym, organ rentowy wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna o tyle, że skutkuje koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Przyczynę rozstrzygnięcia kasatoryjnego stanowi zaś nierozpoznanie istoty sprawy.

Spór w niniejszej sprawie, jak wynika z treści apelacji, ograniczony został do kwestii spełnienia przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej w oparciu o treść art.4 ustawy o emeryturach pomostowych a w szczególności wykładni art.4 ust.6 tejże ustawy w aspekcie zakwalifikowania pracy wykonywanej w okresie od 2 -31 stycznia 2018 roku na stanowisku kierowcy autobusu jako pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Albowiem tak treść apelacji jak i treść materiału dowodowego sprawy, pozwala stwierdzić, że wnioskodawca mający ponad 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art.32 i art.33 ustawy o FUS nie nabył prawa do emerytury pomostowej w oparciu o treść przepisu art.49 ustawy o emeryturach pomostowych. Powyższe, przy uwzględnieniu także przywołanego w pisemnych motywach stanu faktycznego, wykazuje spełnienie przez wnioskodawcę wszystkich pozostałych, poza sporną z art.4 ust.6 ustawy, przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Przechodząc do kwestii zarzutu apelacji i wykładni przepisu art.4 ust.6 ustawy o emeryturach pomostowych , stwierdzić w pierw należy , że nie tylko w doktrynie , na co wskazuje apelant , ale także w judykaturze znaleźć można stanowisko zgodnie z którym , uwzględnienie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia na stanowiskach wymienionych w art.3 ust.1 i 3 ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2017 r poz.664 ze zmianami) nie zależy od tego , przez jaki okres po 31 grudnia 2008 roku praca była wykonywana , ale od okoliczności i warunków jej wykonywania . (patrz bliżej - SA (...) wyrok z 4 grudnia 2018 r /legalis/). Jednakże , Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę , takiego rozumienia przywołanego przepisu , opartego wyłącznie na wykładni gramatycznej , nie podziela . Gdyż prawidłowe rozumienie , uwzględniające systemową jak i funkcjonalną wykładnię rzeczonoego przepisu , nakazuje podzielenie stanowiska wyrażanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego , że dla uznania za pracownika wykonującego po 31 grudnia 2008 roku pracę o której mowa w art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych , nie wystarczy wykazanie wykonywania takiej pracy incydentalnie w niepełnym wymiarze przez krótki czas . Dla udowodnienia wykonywania po 31 grudnia 2008 roku takiej pracy , konieczne jest wykazanie wykonywania takiej pracy stale w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej jednego miesiąca . Motywacja powyżej tezy znajduje się w utrwalonej już linii orzeczniczej, mającej swoje źródło w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2013 r., I UK 448/12 (L.), w którym wskazano, że z wykładni art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, iż dla zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w takich warunkach w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku wymagane jest, aby co najmniej jeden miesiąc takiego zatrudnienia przypadał przed dniem 1 stycznia 1999 roku oraz jeden miesiąc po dniu 31 grudnia 2008 roku. W kolejnych orzeczeniach wskazano, że z samej definicji pracy w szczególnych warunkach, zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, wynika, że praca o charakterze incydentalnym lub w niepełnym wymiarze nie może być uwzględniona przy ustalaniu prawa do tego świadczenia. Nie sposób bowiem co do zasady przyjąć, by krótkotrwałe lub sporadyczne wykonywanie pracy w narażeniu na czynniki ryzyka mogło wywrzeć na tyle szkodliwy wpływ na organizm pracownika, by skutkowało to trwałym uszkodzeniem zdrowia. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016 r., I UK 269/15, L. oraz wyrok Sadu Najwyższego z dnia 13 listopada 2018 r., III UK 170/17 (/ legalis/)).

Takie stanowisko prezentował także Sąd Apelacyjny w Łodzi , przykładowo w wyrokach wydanych w sprawach ; sygn. akt III AUa 240/19 ; III AUa 1254/18 / niepublikowanych /.

Przeniesienie powyższego na okoliczności faktycznych niniejszej sprawy nie pozwala także na podzielenie , poglądu wyrażonego przez Sąd pierwszej instancji , że okres wykonywania pracy kierowcy autobusu od 2 do 31 stycznia 2018 roku , to okres zbyt krótki aby wypełnić przesłankę z art.4 ust.6 ustawy o emeryturach pomostowych. Tak jak i dalszego poglądu , że dla wypełnienia wskazanej przesłanki , okolicznością wykluczającą jest motywacja , którą kierował się wnioskodawca podejmując pracę a mianowicie chęć nabycia prawa do emerytury pomostowej .

Jednakże powyższe , nie oznacza , że zasadne jest stanowisko apelanta co do spełnienia wszystkich przesłanek z art.4 ustawy o emeryturach pomostowych i uzasadniony jest wniosek co do zmiany zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji poprzez przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia .

Jak bowiem wskazano powyżej , co także prawidłowo akcentował sąd pierwszej instancji , dla wykazania rzeczywistego wykonywania pracy o której mowa w art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturkach pomostowych nie były wystraszające przedłożone w sprawie dokumenty oraz twierdzenia wnioskodawcy . Trafnie , Sąd pierwszej instancji podnosił w uzasadnieniu , że okoliczności te podlegają badaniu w toku postępowania , przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych procedurze cywilnej środków dowodowych i z zachowaniem zasady rozkładu ciężaru. Tyle tylko , że z uwagi na dokonanie błędnej oceny prawnej żądania , poprzez stwierdzenie , że miesięczny okres pracy jako kierowca autobusu , pracy podjętej wyłącznie w celu nabycia prawa do emerytury pomostowej , nie wypełnia przesłanki z art.4 ust.6 tejsze ustawy , sąd zaniechał przeprowadzenia postępowania dowodowego w kierunku jak ta praca była w rzeczywistości wykonywana i tym samym zaniechał zbadania istoty sprawy , w zakresie wskazanym w decyzji z 18 maja 2018 roku , jako jedyny powód odmowy przyznania wnioskowanego świadczenia . W decyzji tej bowiem organ rentowy stwierdził , że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 2 do 31 stycznia 2018 roku

ponieważ nie został wystarczająco udokumentowany fakt wykonywania pracy w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy po 31 grudnia 2008 roku . I tylko dlatego , przy spełnieniu pozostałych przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej zawartych w art.4 ustawy o emeryturach pomostowych , odmówił przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia .

Takie zaś zaniechanie dokonania ustaleń faktycznych co do jedynej istotnej dla rozstrzygnięcia okoliczności , musi być kwalifikowane jako nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art.386§4 k.p.c. .

Albowiem dla dokonania właściwej subsumpcji pod mającą zastosowanie normę prawa materialnego , konieczne jest poczynienie pełnych ustaleń faktycznych , co w przypadku niniejszej sprawy sprowadza się do ustalenia jak wnioskodawca pracował w okresie od 2 do 31 stycznia 2018 roku i czy w tym okresie w rzeczywistości wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy , pracę kierowcy autobusu wskazaną w załączniku nr 2 poz. 8 . Skoro sąd pierwszej instancji zaniechał takich ustaleń z uwagi na przyjęcie innej oceny prawnej roszczenia i dla wydania merytorycznego wyroku zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych , to przenoszenie w takiej sytuacji procesowej ciężaru konstruowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji , prowadziłoby do wypaczenia sensu dwuinstancyjnego postępowania sądowego zagwarantowanego stronom w art.176 sut.1 Konstytucji . (patrz także odpowiednio - SN postanowienie z 15 maja 2019 r I CZ 35/19 ; SN wyrok z 11 lipca 2007 r III UK 20/07; SA w/m wyrok z 30 czerwca 2017 r III AUa 984/16 /legalis/).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy rzeczą Sądu pierwszej instancji będzie przeprowadzenie w oparciu o inicjatywę dowodowa stron oraz treść art.232 k.p.c. postępowania dowodowego mającego na celu ustalenie charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie od 2 do 31 stycznia 2018 roku w zakresie niezbędnym do dokonania prawidłowej subsumpcji pod normy art.3 ust.1 i 3 oraz art.4 ust.6 ustawy o emeryturach pomostowych . Prowadząc postępowanie dowodowe oraz dokonując ustaleń , Sąd pierwszej instancji będzie miał na uwadze charakter firmy w której został zatrudniony wnioskodawca , okoliczności wykonywania usług na jej rzecz przed i po spornej umowie o prace w oparciu o inną podstawę prawną , normy czasu pracy kierowcy i formy oraz obowiązek dokumentowania czasu pracy , zwracając nadto uwagę na konieczność wyjaśnienia charakteru zdających się występować wątpliwości co do treści oświadczeń dotyczących spornej pracy składanych przez byłego pracodawcę (k.18 akt emerytalnych) a treścią twierdzeń wnioskodawcy w szczególności na rozprawie apelacyjnej (k.72) . Analiza tych oświadczeń wskazuje bowiem na brak zgodności w podstawowych kwestiach , tak co do ilości autobusów posiadanych przez byłego pracodawcę , ilości zatrudnianych kierowców jak i niezdolność wnioskodawcy do podania jakichkolwiek precyzyjnych i skonkretyzowanych danych co do obsługiwanych stałych linii jak i wykonywania innych przewozów w spornym okresie .

Po przeprowadzeniu niezbędnego postępowania dowodowego , po wyjaśnieniu charakteru nasuwających się wątpliwości i po dokonaniu pełnych ustaleń faktycznych , Sąd pierwszej instancji przeprowadzi subsumpcję poczynionych ustaleń w płaszczyźnie art.4 ustawy o emeryturach pomostowych i wyda wyrok rozstrzygający wniesione odwołanie od decyzji organu rentowego .

Kierując się wskazaną argumentacją Sąd Apelacyjny na podstawie art.386§4 k.p.c. i art.108 §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji .